Kwenijsko - český slovník (A - F)

aha zuřivost PP

aharwa zuřivý C

ahja mění (se) PM (je to tam ve významu "mění se")

(podle příkladu v C lze užít i pro barvy: helwa-ahja modrá (sloveso!))

aija pozdrav na uvítanou PP (viz dále)

aika ostrý (pravděpodobně o věcech, které zároveň budí úctu, např. hory) Et;

nebezpečný, strašlivý (o dobrých věcech) PM

aikale vrchol Et

aikasse vrchol hory Et

aiko sráz, útes QL

aikwa příkrý Et

aikwale strmost QL

ája posvátná bázeň PM

aija pozrav na uvítanou PP (a jinde)

(zřejmě tedy něco jako "má úcta"!)

aipio třešeň (plod) QL

viz. též aina a odvozeniny

aikwen kdokoli, pokud kdo WJ

aikwaire jedle či borovice QL

ailin jezero, jezírko Et

ailinion leknín (podle QL-ailinon)

aina svatý Et, WJ, S

ainu, ž: aini anděl Et, WJ, S

aire svatost, někdy též snad užívané jako "svatý"

(viz Nam. Ale mohlo se říci též pravidelnější "aira". To je příbuzné s "aika", zatímco "aina" je ovlivněno jazykem Valar, PM. Jenže "aira" se zřejmě málo užívalo pro souzvuk s výrazem pro "zrzavý", viz dále - proto asi to "aire" v Nam.)

airita posvěcuje C

aista hrozí se Et (gayás)

(zřejmě ve smyslu posvátné bázně)

ája uctivá bázeň PM

aija pozdrav na uvítanou PP

(zřejmě tedy něco jako "má úcta"!)

aipio třešeň (plod) QL

aira červený, ruměný, měděný (Et gay);

příp. svatý (PM, viz výše)

aiwe ptáček Et, UT, SA

aksa úzká stezka, strž, Et; QL: vodopád

aksan rozkaz, pravidlo, zákon WJ

(původní význam v jazyce Valar je "On řekl" - rozumí se Eru)

akso kost A

akwa plně, cele, dokonale WJ

al-, ala- předpona: pravý opak Et a jinde

(podle Et vznikla z lá stejně jako il-)

alasaila pošetilý, nemoudrý VT41

(ala šíří QL)

alda strom PP, Et (galad) a mnohá jiná místa

aldamo šíře ramen, ramena, záda QL

al, 3.p. alden les (podle GL a QL)

(alako hlučný -nebo rychlý?- let, divoký vítr Et)

alkwa labuť UT, SA

alarka, larka rychlý Et lak

alalme, lalme jilm Et

alasaila pošetilý, nemoudrý VT

saila	moudrý VT
(alase, kořen alas-	raduje se, je rád Et gala - jiná možnost je ala, ale tu už máme pod jiným významem)
alasse	radost, veselí Et (galás)
alas (3.p alasten)	mramor QL
alasta	mramorový QL
alaska	mramoru podobný QL
alda	strom PP, Et (galad) a mnohá jiná místa
al (3.p.alden)	les (podle GL a QL - slovo je uvedeno v GL, ale hláskoslovně je kwenijské)
aldeon	alej QL
aldea	stromy porostlý QL
aldamo	šíře ramen, ramena, záda QL
alja	vzkvétající, bohatý, hojný, požehnaný Et (gala)
alma	zdar, bohatství, prospěch Et (gala)
almie, almare	totéž plus požehnání, blaženost Et (gala)
almárea	požehnaný Et (gala)
alka	paprsek světla Et
alkar, alkare	záře, sláva, nádhera SA, Et, PP
alkarinkwa	zářivý, slavný SA, Et, WJ
alkwa	labuť SA, UT
alma	zdar, bohatství, prospěch Et (gala)
almie, almare	totéž plus požehnání, blaženost Et (gala)
almárea	požehnaný Et (gala)
alta	veliký, rozlehlý Et
allu	myje QL
alluva	čistý QL
alu	vydělaná kůže QL
amalda	něžný QL
aman	požehnaný, svobodný od zla SA, WJ

amapta	znásilňuje QL
am-	předpona: vzhůru A, Et
amba	vzhůru Et
amban, ampende	svah vzhůru Et
ambapenda, ampenda	svažující se vzhůru Et
ambo	kopec A
amorta	zvedá se A
ambaron, Ambaróne	východ slunce, Východ (Orient) Et
ambar	osud; svět A
ambarma	okolnost, náhoda C
amalda	vrcholek stromu C
ambal	tvarovaný kámen, dlaždice Et mbal
ambale, ammale	strnad Et smal
amil, amme	matka Et, MR
ampa	hák PP, Et (gap) (možná též ucho nádoby či zvříete - podle QL)
ampano	dřevěná stavba, dřevěná síň Et
an, ana, na	k, pro PP, Et a jinde minimálně "an" také: neboť (PP)
ana-	předpona: k Et
a-nanta (ananta)	a přece, ale přece FS
an-	předpona: velmi, nejvíce
ankalima	nejjasnější, opravdu hodně jasný S
antorja	posiluje (se) VT
antorjame	posilnění VT
Anar	slunce Et, SA, UT a mnohá jiná místa
anaróre	východ slunce Et (oro)
anda	dlouhý Et, PM
andave	dlouho A
andamunda	slon Et mbud

ando	brána PP, Et
andon (mn.č. andondi)	velká brána Et
andúne	západ slunce, přeneseně i západ PP, Et, SA a jinde
anga	železo PP, Et, SA a jinde
angaina	železný Et
ango, mn.č. angwi, 3.p. pravd. angun	had Et
anka	čelist A, Et
ankwin	kytice, svazek QL
anna	dar PP, Et
anta	dává Et, FS
anto, ante	dárce, dárkyně Et; anto též ústa PP
	(ale to je odvozeno od jiného slova, totiž "mate", jí A)
anta	obličej Et
anwa	skutečný, pravdivý Et
apa-	předpona: po, později MR
apaire	vítězství QL
apaira	vítězný
apaitja, min.č. apaiksine	vítězí (QL)
apsa	teplé jídlo, vařené maso Et-jn
ar	a PP a mnohá jiná místa
ara	vedle, vně Et
ar-	předpona: vedle, mimo Et
ara-, ar-	předpona: cosi vznešeného PM
arkwen	vznešená či vysoce postavená osoba WJ
aráto	šlechtic SA
ára	svítání Et
araka (odvoz. z rake)	oblázkový štěrk, hromady kamení QL

arahte	(oblázkové) pobřeží (podle QL-arakte)
aran	král (určitého území) WJ
aranel	princezna UT
araníte	královský C
arda	ohraničené území, království; Arda = Země PP, WJ
arjon	dědic Et (3ar)
áre, (Et: are)	den, sluneční světlo A, Et
ára	svítání Et
arin	ráno Et
arinja	brzy, poránu Et
arie	den (doba světla všeobecně) Et
arja	den (12 hodin od úsvitu do soumraku) Et
arda	ohraničené území, království; Arda = Země PP,WJ
arja	den (12 hodin od úsvitu do soumraku) Et
arjon	dědic Et (3ar)
arka	úzký Et
armar	majetek, zboží Et (3ar)
aran	král (určitého území) WJ
araníte	královský C
arda	království, ohraničené území; Arda = Země PP, WJ
aranel	princezna UT
arjon	dědic Et (3ar)
arwa	vlastnící co, vládnoucí čemu Et (3ar)
-arwa	přípona: mající Et (3ar)
arta	pevnost, bezpečné držení Et (3ar); vznešený PM
arwa	vlastnící co, vládnoucí čemu Et (3ar)
-arwa	přípona: mající Et (3ar)
asar	slavnost, stanovený čas WJ
assa	díra, trhlina, otvor, ústí Et (gas)

asta	měsíc v roce PP
astaldo	hrdina, bohatýr S
asto	prach Et
at-, ata-	předpona: zpět, znovu Et
ata	znovu Et
Atan	Druhorozený S; jedno z poměrně neutrálních slov, které se v kw. dají použít pro člověka(ale neužívalo se o nikom kromě Tří rodů. Univerzálnější bylo Hildo WJ)
atta	dva A, Et
atwa	dvojitý Et
atakwe	stavba, stavení Et tak
atalta	hroutí se, propadá se Et tal
atalante (nebo: -ie)	zhroucení, pád A, Et
atalantea	zhroucený, padlý A
Atan	Druhorozený S; jedno z poměrně neutrálních slov, které se v kw. dají použít pro člověka(ale neužívalo se o nikom kromě Tří rodů. Univerzálnější bylo Hildo WJ)
atar	otec SA, WJ, UT a jinde
atto	táta LR, Et
atsa	záchytka, hák, dráp Et (gat)
atta	dva A, Et
atwa	dvojitý Et
au-	předpona: z, pryč (z hlediska mluvčího) WJ
auhorta	vyhošťuje C (základ slova Et)
aukirise (kořen aukiris)	odřezává, odkrajuje (viz Et kiris)
auroita	zahání C (základ slova Et)
auko	nešika, hlupák (zřejmě o příslušnících jiných rodů) (podle QL-auk)
aukwa	nešikovný (o věcech), trapný, nesnadný QL
auta	1.vynalézá,vymýšlí,dává vzniknout Et (gawa);
	2.odchází (v dosl. smyslu) min.č. oante WJ

aule vynález Et (gawa)

aure sluneční světlo, den SA

ava- předpona:bez- Et, ne-(o něčem zakázaném) WJ

ava, min. č. avane odmítá, zakázuje WJ

(většinou se užívalo spíš avakwet, viz dále)

áva, avá samostatná záporná částice u sloves pro imperativ A

avakwete (kořen avakwet-) odmítá, zakazuje Et kwet

(též vákwete)

avakwétima nevyslovitelný (tabu) WJ

avalatja zavírá VT

latja otevírá VT

avalerja svazuje, zajišťuje, zbavuje svobody VT

lerja osvobozuje VT

avanir rozhodnutí odmítnout VT

avanóte nesčetný Et

avar neochotný (podst.jm.) WJ, Et

avíka hodně podobný QL

avealta hodně se podobá QL

(awarta opustí, nechá na holičkách, přít.č. Et)

ea existuje; nechť existuje; stvoření jako celek, vesmír WJ

eala dosl. bytost, ale užívalo se téměř výhradně o bytostech čistě duchovních MR

ear moře PP, Et a jinde

ehtele pramen SA, Et

ehtar hloh QL

ehtjar kopiník Et

eket krátký široký meč UT

ekko kopí Et

ekwe prý, jak bylo řečeno WJ (zastaralé, málo užívané)

(pro 1.j. ekwen, pro 3.j. ekwes)

ekwes, mn.č. ekwessi rčení, citát WJ

él, mn.č. éli hvězda (poetické slovo) Et, WJ

elen hvězda (běžné slovo pro skutečnou hvězdu) Et, WJ

empanja sází (o rostlině) A

en- částice či předpona: támhle (Et); znovu (PPa jinde)

en! (Et) ela! (WJ) hle!

enjale (kořen enjal-) vybavuje si, připomíná (si) UT

enjáre tehdy, jednou (v budoucnosti) FS

enta támhleto Et

enwa zítra QL

ende střed Et

endea střední A

engwa stonavý S, Et (geng-wa)

enjale (kořen enjal-) vybavuje si, připomíná (si) UT

enjáre tehdy, jednou (v budoucnosti) FS

enlúme budoucnost Et ja

enlúmesse jednou, v budoucnosti Et ja

enlúmea budoucí Et ja

enwa zítra QL

enkwe šest Et

enkwea šestý VT

enta támhleten Et

entule (kořen entul-) vrací se C, základ slova PP, Et

envinjata obnovuje, uzdravuje PP

enwa zítra QL

er jeden, sám Et;

QL také: jen, stále? (angl. "still")

(ere zůstává sám QL)

erja jediný, neženatý Et

erda opuštěný, osamělý QL

erde semeno, zárodek Et; individuálnost MR

eresse samota Et

eressea osamělý S, Et

erin zbytky QL

erume poušť Et

erka osten, trn Et

erka píchá Et

erkasse cesmína Et

erma hmota MR

erume poušť Et

eske šumění listí Et (ezge)

esse jméno PP, Et, MR a jinde

esta pojmenovává Et

este odpočinek S, WJ

(často užívám místo "sere" pro českého čtenáře, avšak v kw. se přestalo užívat pro někoho menšího než pro příslušnou Vali - zatímco sindarský ekvivalent se směl použít i o psech, WJ)

estel naděje, důvěra PP, MR, WJ

(definice z WJ: "stav mysli, kdy je pokojná, cílevědomá, nedá se snadno odradit, odvrátit od svého cíle či strhnout k zoufalství" definice z MR: "očekávání dobrého, které, i když je nejisté, má nějaký podklad ve

známých skutečnostech, ... tomu lidé říkají naděje a my -amdir-" = sind., kw. snad antir, ambatir, "to je -vzhlížení-. Existuje však ještě jeden druh naděje, který má hlubší základ. Není ničena děním ve světě, neboť nepramení ze zkušenosti, ale z naší přirozenosti a původu. Pokud jsme opravdu děti Jediného, On nestrpí, aby ho někdo připravil o to, co mu patří, ani jakýkoli nepřítel, ba ani my sami. To je nejhlubším základem -estel-.")

et- předpona: ven, z A, Et

etere (kořen eter-) otevírá se, vychází, vzchází Et-jn

etsir ústí řeky Et

ette venku Et-jn

ettele vnější země Et-jn

ettelen z vnějších zemí, cizí Et-jn

ettula vychází, odchází C, základ slova PP, Et

eteminja výjmečný, slavný VT

etil břečťan QL

eule jehně QL

faika opovrženíhodný, nízký, snad i: špatné kvality Et spay

(faika pohrdá čím Et)

faila ušlechtilý, spravedlivý, štědrý

(příbuzné se slovem "fea", pův. význam: mající dobrou duši - či prostě dominantní nad tělem PM)

faina vyzařuje světlo Et

faire záře Et;

totéž plus přeneseně duch, duše (bydlící v těle - totožné s "fea") MR;

přirozená smrt jako událost Et;

svobodný QL

fairie svoboda QL

falasse	pobřeží, čára příboje SA, Et
falasta	pění A
falastala	pěnící se A
falle	pěna Et
falma	(zpěněná) vlna PP, Et a jinde
famba	břicho, tlusté tělo QL
fambo	tlusťoch QL
fanga	vousy Et spanág
fanja	oblak (bílý) A, Et span
fanjare	obloha A
fanta	usíná, je omámený, omdlévá QL
fane, min.č. fante	uspává, omamuje někoho (podle QL: je tam pouze min.č.)
fanóre	snění (ve dne) QL
fanórea	zasněný, roztržitý QL
fansa	mdloba QL
fanwe	sen QL
fáre	dostatek, hojnost, vše, co je třeba Et
fárea	dost, dostatečný Et, FS
farja (min.č.farne)	stačí Et
farne	příbytek A
fasse	zcuchané vlasy Et
fasta	cuchá, splétá Et
fauka	s otevřenými ústy, žíznivý, vyprahlý Et
fea	duch (žijící v těle) MR
feafelme	impuls ducha VT
felja	jeskyně Et
felme	impuls, cit VT
fele, kořen fel-	cítí (duševně) VT
fen	rákos (1 rostlina) QL

fenda	práh Et
feren, ferne (mn.č. ferni)	buk Et
ferna	bukvice Et
ferinja	bukový Et
feuja	cítí odpor k Et
(file, kmen fil-	je tenký, protáhne se podle QL)
filme	jemný vlas, chlup, nit nebo provázek podle QL
filima	hubený, tenký QL
filit (mn.č. filiki)	malý ptáček Et
filkwe, filinkwe	kapradí QL
filume	vlákno babího léta QL
finde	1. lokna, cop, vlasy PM, Et spin
finda	vlasatý PM
findesse	vlasy na jedné hlavě PM
fine (1, A)	jeden vlas PM (1 vlas možno též til, 3.p. tilnen, QL)
finde	2. obratnost, šikovnost (stará noldorština a QL)
	(též finie, QL)
finja	obratný, šikovný
	(stará noldorština, ale: původ jmen Finwe, Fingon, Fingolfin, uvedených výslovně jako kwenijská) Et (celé heslo)
finwa	bystrý QL
fine (2, Et)	modřín Et spin
fion	jestřáb Et
(mn.č.fioni nebo fiondi)	
fire (kořen fir-)	vydechuje, přen.: umírá přirozenou smrtí MR
fírima	smrtelný Et (též jako podst. fírimo,e) WJ
firin	zemřelý (přirozenou smrtí) Et
firja	lidský Et
firinga	náhrdelník GL

forja	pravý Et
formaite	pravoruký Et
formen	sever PP, Et
formenja	severní Et
fuine, huine	hluboký stín, temnota, temná noc Et
fúme	hluboký spánek QL
fume, kořen fum-, min.č. fumbe	hluboce spí QL
fúmelot	mák QL
furu	lež C
furu	lže C
fúrima	prolhaný, lhář C

© Laisi Finwen, 2001
Tuto učebnici lze bez omezeni studovat, kopírovat a šířit, jakož i používat k vyučování jiných, ale pouze zcela zdarma.
Neprovádějte v ní prosím žádné změny bez souhlasu autorky.
WWW design © Eporedax, 2001
Použití HTML kódu v jiných WWW stránkách (či jeho editace) pouze se souhlasem autora.